

Megújuló vidék, megújuló agrárium 2021 – 2030

A Közös Agrárpolitika aktualitásai,
a mezőgazdasági támogatások
jövője

Pécs, 2021. szeptember 23.

BUDAY SÁNTHA ATTILA EMLÉKNAP.
A VIDÉKI MAGYARORSZÁG KIHÍVÁSAI I.

Megújuló vidék, megújuló agrárium program

Jövőképünk: A gazdálkodás jövedelmező és társadalmilag elismert foglalkozás, vonzó vidéki környezetben, modern technológiával, minőségi élelmiszert biztosít a természeti erőforrások fenntartható használatával.

Jövőképünk megvalósulásához szükséges alapfeltételek

Kibővült támogatási rendszer

Hatékonyabb intézményrendszer

Jövőképünk megvalósulásához szükséges stratégiai fejlesztési pillérek

I.

Gazdasági fejlődés

II.

Minőségi élelmiszer

III.

Zöld jövő

IV.

Megújuló vidék

Gazdasági fejlődés és a minőségi élelmiszerellátás

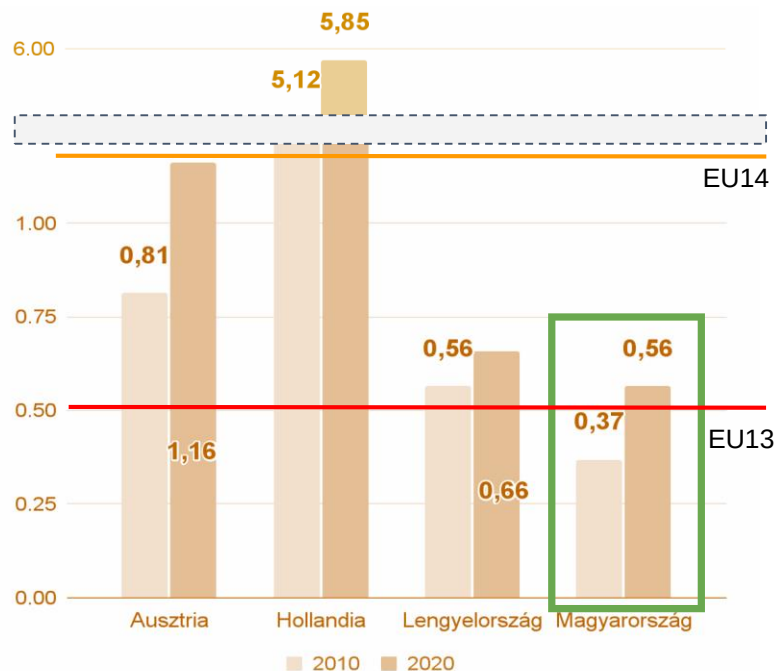

AGRÁRMINISZTERIUM

Eredmények és kihívások

Versenyképes vállalkozások

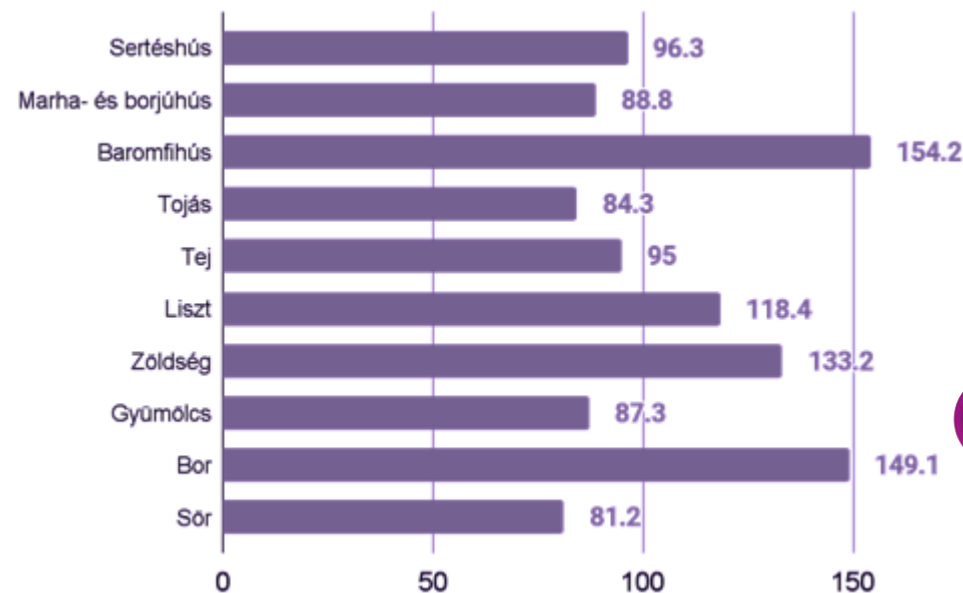
Egy hektárra jutó bruttó hozzáadott érték 2020-ban 2010-es áron (ezer EUR/hektár)

Az egy hektárra jutó **bruttó hozzáadott érték magasabb**, mint az EU13 átlag és jelentősen emelkedett az elmúlt években, de elmarad az EU14-től, ezért van fejlődési tartalék.

Minőségi élelmiszer

Önellátottság az alapvető élelmiszerekből, 2020 (%)

Az **önellátottság szintje** az alapvető élelmiszerekből minden esetben **80%-on felüli** Magyarországon, ugyanakkor a termelési potenciálunk ennél is magasabb szintet tenne lehetővé.

Nemzetközi versenyben helytállni, szűkülő eszközökkel:

- Globális, liberalizált kereskedelem, erős versennyel, amelyben Magyarország viszonylag kis termelési volumene nem piac és ár meghatározó
- Klímaváltozáshoz és egyéb társadalmi elvárásokhoz való alkalmazkodás korlátai és költségei
- Munkaerőhiány

Minőségi élelmiszert biztosítani, koncentrálnodó termékpályákon:

- Olcsó, kényelmes és egészséges élelmiszer-ellátás elvárása a fogyasztók részéről
- Koncentrált kiskereskedelem
- Termékpálya szemlélet és együttműködés hiánya a termelésben és a feldolgozásban

Zöld jövő és megújuló vidék

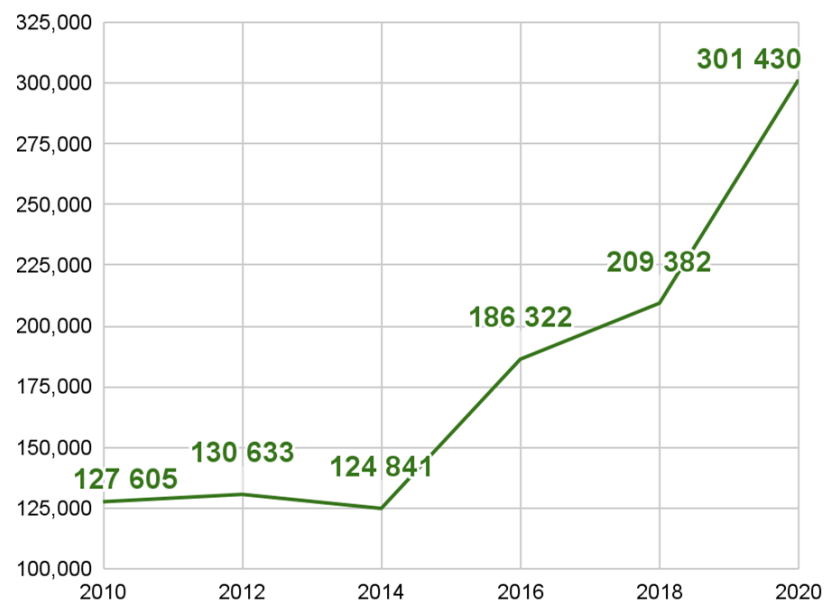
Eredmények és kihívások

AGRÁRMINISZTERIUM

Zöld jövő

Ökológiai mezőgazdaság területének alakulása 2010-2020 (hektár)

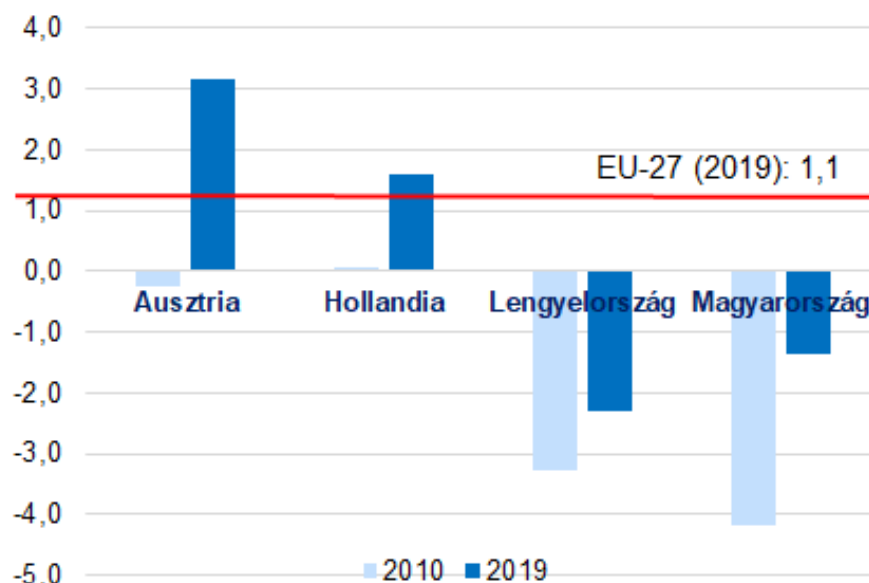

Hazánkban az elmúlt évtizedben az **ökológiai területek nagysága 236%-al növekedett**, amely mintegy **173 ezer hektárral** növelte ennek a zöldebb mezőgazdasági formának a területét.

Forrás: KSH, 2020

Megújuló vidék

A vidéki elvándorlás, 2010-2019 (%)

Annak ellenére, hogy **a vidéki elvándorlás** 2010 és 2020 között 1000 lakosra vetítve **4,19-ről 1,36-ra csökkent**, az EU-ban ez még mindig a hetedik legmagasabb érték.

Teremtett világunkat megőrizni, klímaváltozás és gazdasági fejlődés mellett:

- Változó és szélsőségesebbé váló időjárás
- Ipari és lakossági földéhség és környezetterhelés növekedése
- Uniós szabályozók kialakításánál a tagállami részvétel és a szakmai megalapozottság csökkenése

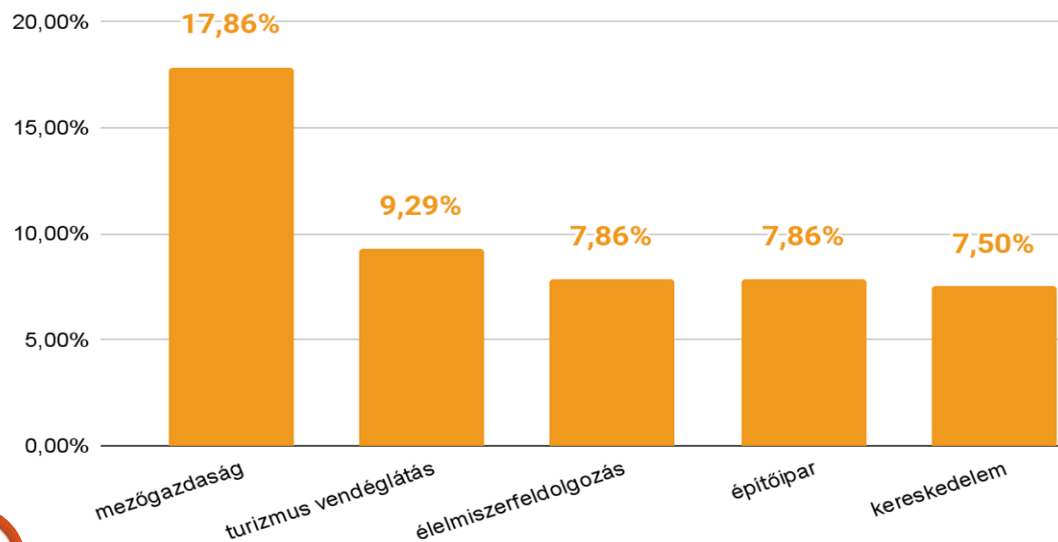
Vidéki jólétet növelni, humán és infrastruktúra korlátokkal:

- Munkaerő- és utánpótlás hiány, alacsony képzettséggel párosulva
- Kistépülések alapszolgáltatásai és infrastruktúrája nem elég vonzó
- Kistépülések fejlesztése nehezen megtérülő és fenntartható

Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás

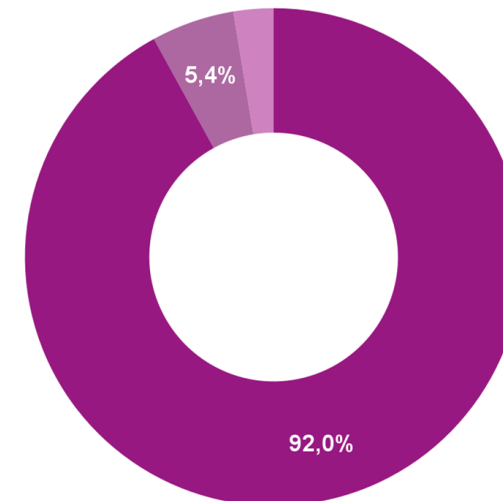
Társadalmi elvárások

A vidéki vállalkozások tevékenységi területei, említések aránya (%)

Az agrárgazdaság és kiegészítő területeinek gazdasági helyzete **jelentős mértékben befolyásolja** a vidéki lakosság megélhetését, mivel számos vállalkozás működik ezen a területen.

A vidéki felnőtt lakosság viszonyulása az élelmiszer minőséghez (%)

● Nagyon fontos ● Ráérünk még ● Nem kell ezzel foglalkozni/Nem tudom

A **vidéki felnőtt lakosság több mint 90%-a** szerint Magyarországnak érdemben kell a **megtermelt élelmiszerek (növények, hús) minőségének fenntartásával és fejlesztésével foglalkozni**.

Kiemelt fontosságú a vidéki vállalkozásokat versenyképesé tenni, mert ez a lakosság számára megélhetést, és egyidőben képes fenntartani a minőséget, ezáltal teljesíti az élelmiszerekkel szemben támasztott elvárásokat.

Zöld jövő és megújuló vidék

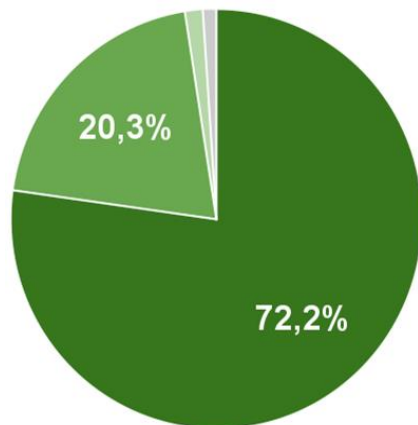
Társadalmi elvárások

AGRÁRMINISZTERIUM

Felnőtt vidéki lakosok általános elvárása a természeti értékekkel és azok védelmével kapcsolatban, 2021 (%)

- Rendkívül fontosnak tartom
- Foglalkoztat a téma, néha eszembe jut
- Egyáltalán nem foglalkoztat ez a
- Nem tartom túl fontos kérdésnek

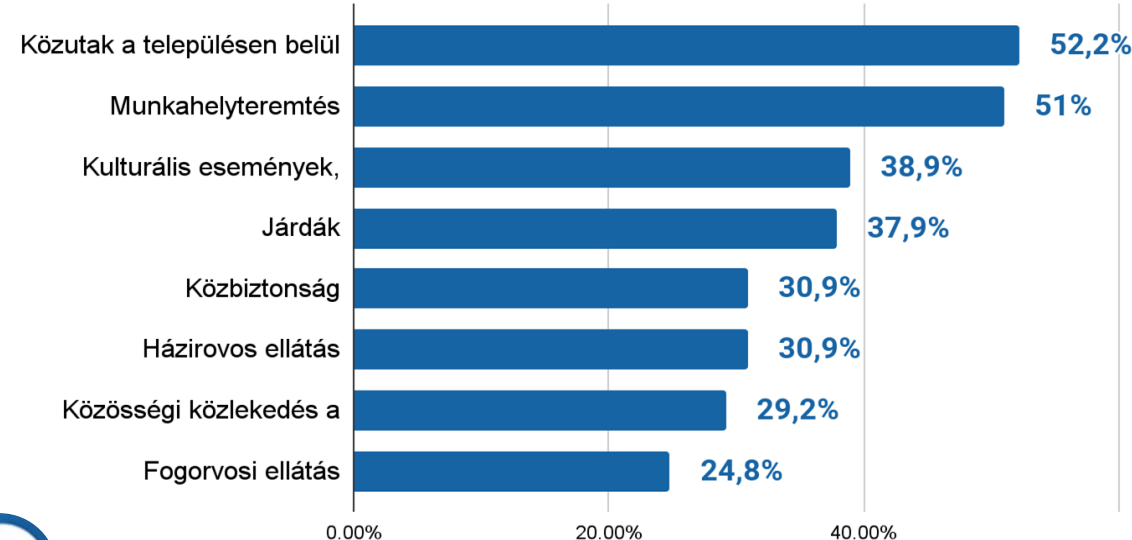

Értékek a természeti erőforrások megőrzésében:

- Vízgazdálkodás, vizek védelme
- Természetes élőhelyek, az állatok és növények védelme
- Klímaváltozás elleni fellépés
- Erdősültség növelése, erdők védelme

A vidéki felnőtt lakosság több mint 90%-nak fontos, hogy Magyarország foglalkozzon a természeti értékek védelmével.

Vidéken élő felnőtt lakosság fejlesztési igényei, 2021 (%)

A megkérdezett vidéki felnőtt lakosság **költözési motivációjának** válaszai között **elsődleges** a **“munkahely, stabil jövedelem”** és a **“szolgáltatások színvonala”**. Ezzel összhangban a legfontosabb fejlesztési igények vidéken az infrastruktúra fejlesztése, a munkahelyteremtés és a közösség támogatása.

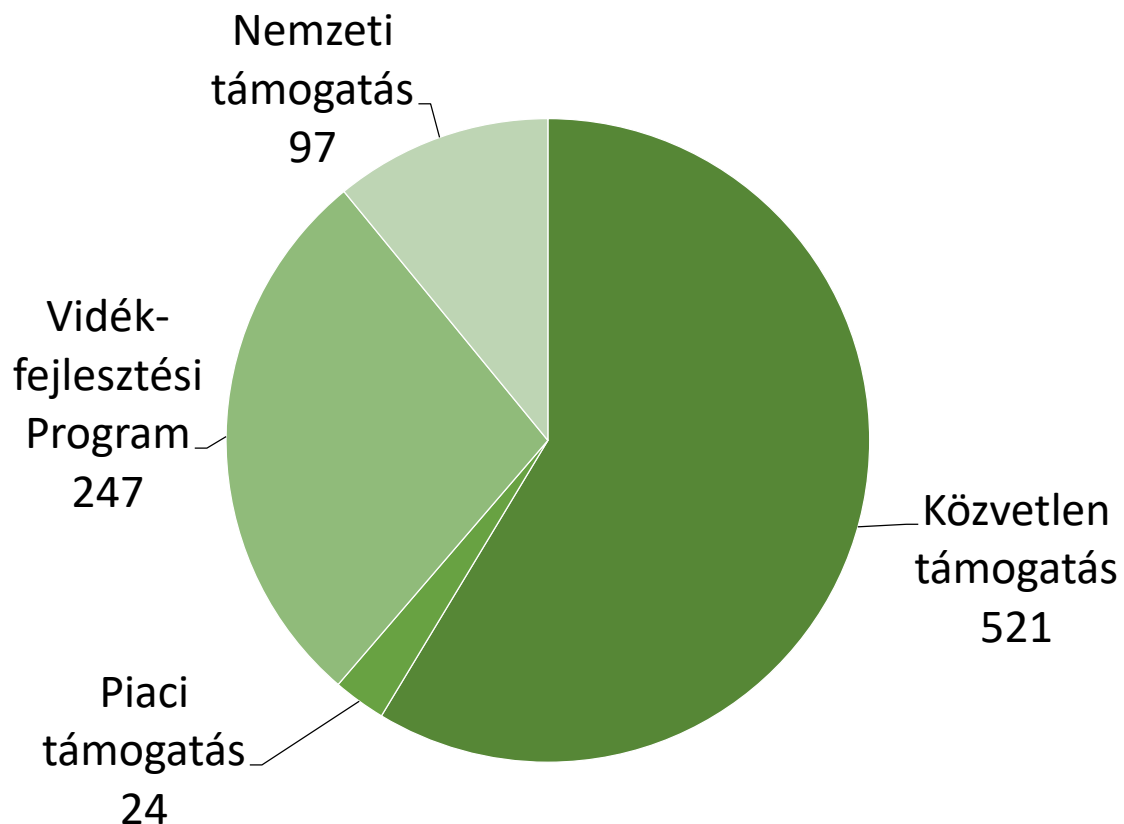
A lakossági felmérés eredményeiből kiderül, hogy a vidéken élő 18 év feletti lakosoknak alapvetően fontos a természeti erőforrások megőrzése és azzal kapcsolatos intézkedések. Vidékfejlesztéssel kapcsolatban meghatározó számukra a vidéki közösségek fejlesztése és támogatása, illetve a vidéki települések infrastrukturális fejlesztése.

*Forrás: Field Consulting - A magyar lakosság vidéki természeti értékekkel kapcsolatos attitűdje (2021); A vidéki magyar lakosság életminőségéről és helyi fejlesztésekről alkotott véleménye (2021)

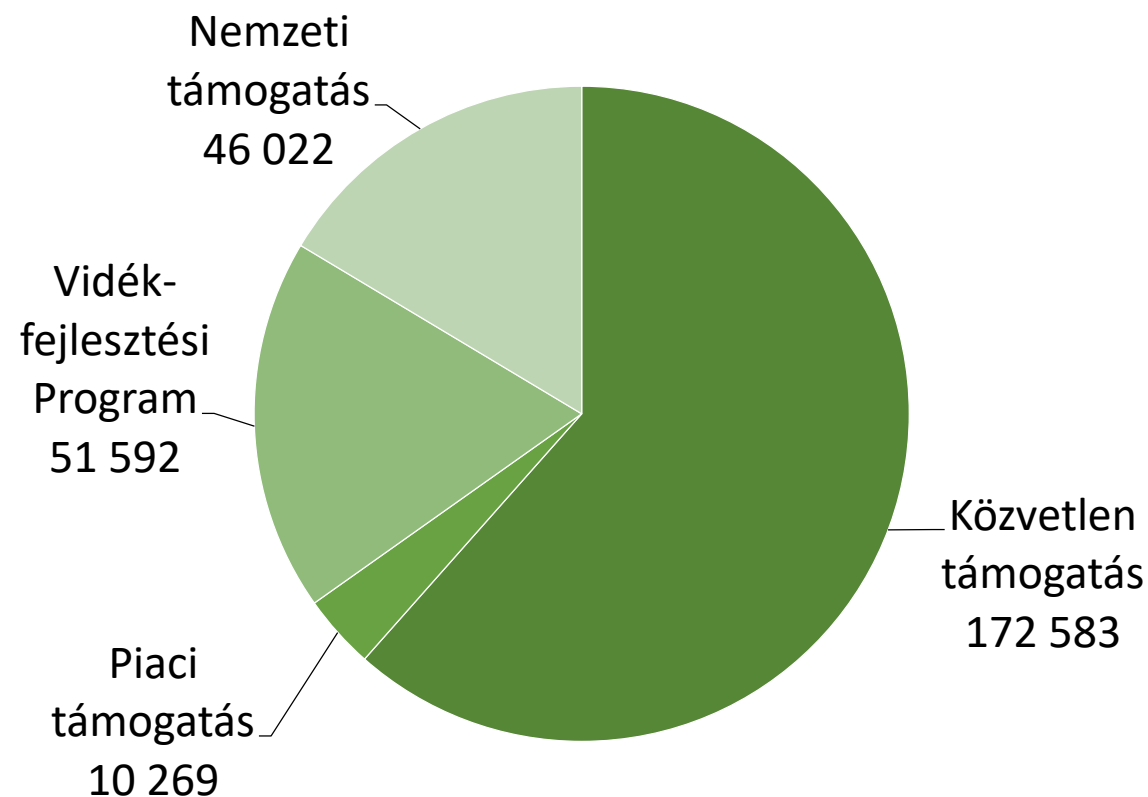
Agrárminisztérium támogatáspolitikai eszközei

Évi közel 900 milliárd forint, 300 ezer ügyfél és válságkezelés

Agrártámogatások kifizetései (2020, mrd Ft)

Agrártámogatások ügyfelei (2020, db)

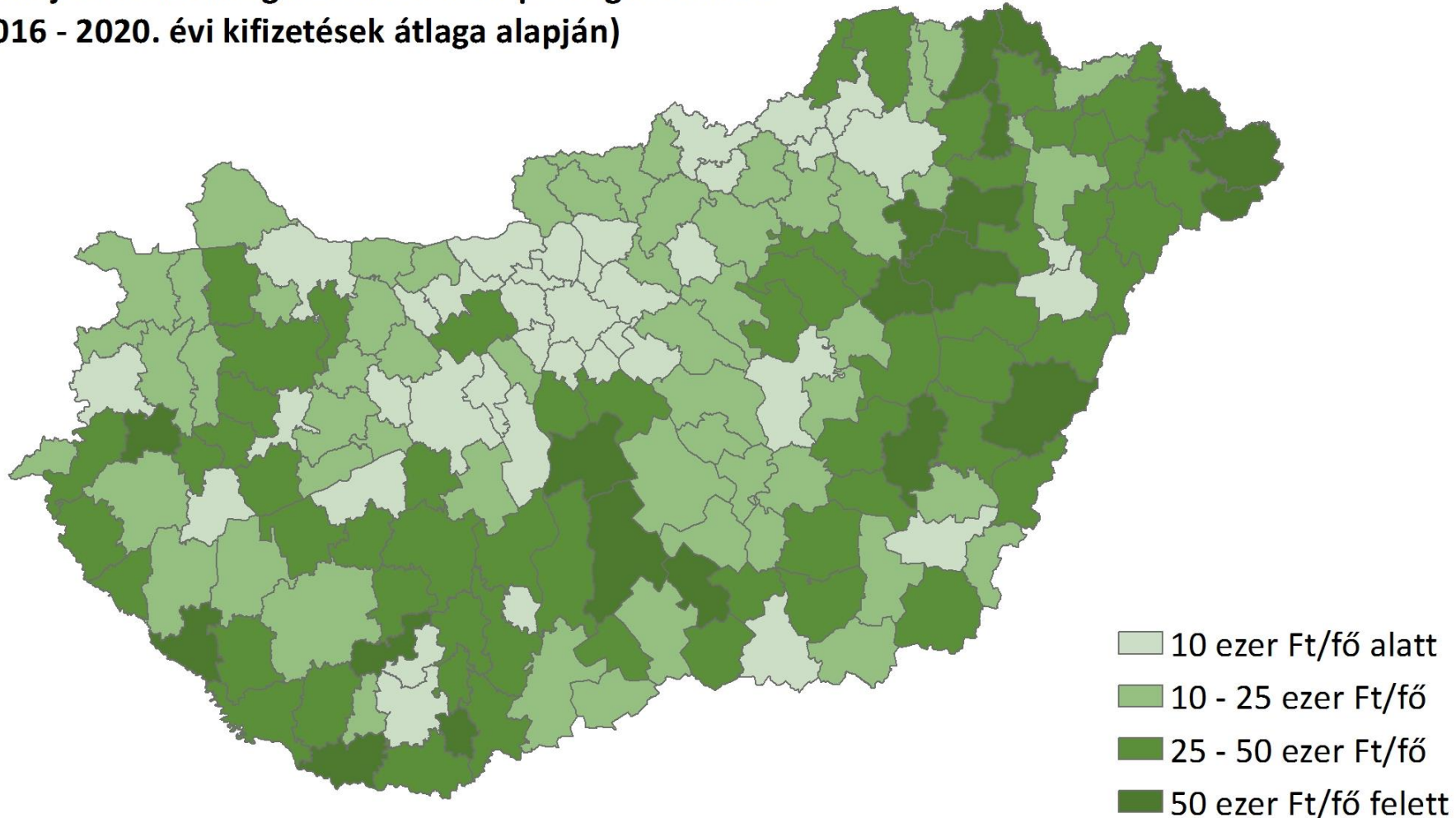

Támogatáspolitikánk vidéki célzása (2016-2020)

AGRÁRMINISZTERIUM

Vidékfejlesztési támogatások a lakónépességre vetítve
(a 2016 - 2020. évi kifizetések átlaga alapján)

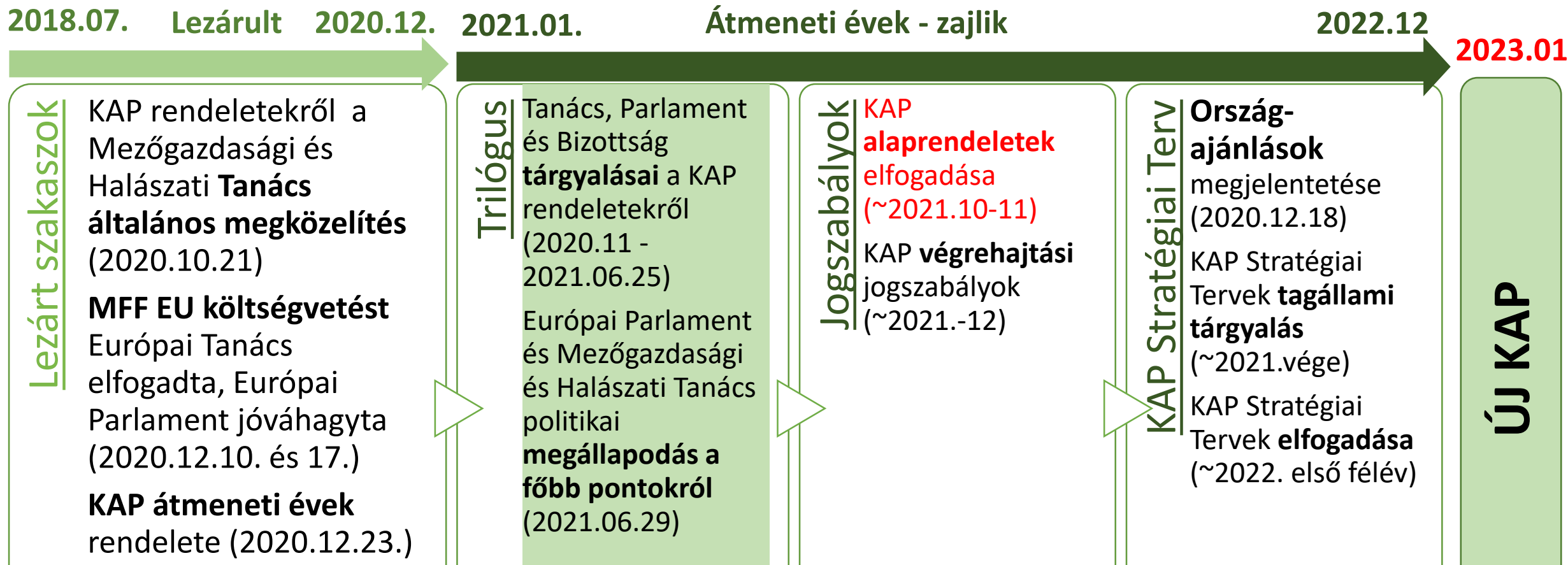

KAP az átmeneti években (2021-2022)

Új KAP uniós tárgyalási ütemezése (2021-2027)

AGRÁRMINISZTERIUM

Előzetes döntések már hozhatóak, végleges döntéseket az uniós végrehajtási jogszabályok elfogadása után célszerű hozni.

Átmeneti évek: lezárt pályázatok hatása (2021-2022)

Állattartó telepek (nagy ÁTK) fejlesztése pályázat

- Baromfi: 400 ezer m² hasznos terület, ~2,5 millió férőhely bővítés
- Sertés: 300 ezer m² hasznos terület, ~600 ezer férőhely bővítés
- Marha: 400 ezer m² hasznos terület, ~40 ezer férőhelybővítés

Kertészet korszerűsítése pályázat

- Növényház: ~100 hektár (1 millió m²) üvegház, fólia
- Hűtőház: ~70 ezer m² hűtőtér, manipuláló tér és egyéb kiszolgáló építmény

Átmeneti évek: új pályázatok hatása (2021-2022)

Állattenyésztés

- Állattartó telepek (kis ÁTK) megújítása: kb. 5-600 db telep

Kertészet

- Új, modern gyümölcsültetvény: kb. 5.000 hektár
- Új gyógy-, fűszernövény ültetvény: kb. 1.000 hektár
- Új gombatermesztő létesítmény: kb. 60-70.000 ezer m²

Élelmiszerellátás

- Élelmiszeripari vállalkozások fejlesztése: kb. 1.000 korszerűsítéssel érintett üzem

Vidéki infrastruktúra

- Külterületi önkormányzati út: kb. 760 km
- Termelői piac: 200 településen

A Vidékfejlesztési Program éves fejlesztési keretéről 1248/2016. (V. 18.) Korm. határozat módosításáról szóló 1655/2021. (IX. 22.) Korm. határozat

AGRÁRMINISZTERIUM

A módosítás fő célja hat új felhívás megjelentetése 2021 második felében 522 milliárd forint értékben:

- VP4-10.1.1-21 Agrár–környezetgazdálkodási kifizetés (AKG)
- VP4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológia gazdálkodás fenntartása (ÖKO)
- VP4-10.2.1-21 Védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése
- VP3-4.2.1-3-21 Takarmány előállító üzemek fejlesztésének támogatása
- VP3-5.1.1-21 Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások támogatása
- VP6-6.4.1-21 Nem mezőgazdasági tevékenységek diverzifikációja – Vidéki turizmus fejlesztése

A módosítás további célja egyes felhívások keretösszegeinek rendezése (a tényleges és várható támogatási igények, a támogatási összegek aktualizálása/megemelése, illetve a meghosszabbított kötelezettségvállalási időszak figyelembevételével).

KAP az új időszakban (2023-2027)

Új KAP (2023-2027) erősödő zöld elvárásokkal

Új KAP célok 9+1

1. Tisztességes bevételek a mezőgazdaságban
 2. Ágazat versenyképességének növelése
 3. Kiegyensúlyozottabb erőviszonyok az élelmiszerláncban
 4. Éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések
 5. Környezetvédelem
 6. Tájak és a biológiai sokféleség megőrzése
 7. Generációs megújulás támogatása
 8. Vidéki térségek gazdasági élénkítése
 9. Élelmiszer-minőség és az egészség védelme
- Átfogó célkitűzés: tudásátadás, innováció, digitalizáció

Zöld Megállapodás KAP kapcsolódása

- Farm2Fork stratégia és a Biodiverzitás stratégia

Zöld Megállapodás céljai (2030)

- 50% növény-védőszer
használat

25% ökológiai
gazdálkodás

- 50% antibiotikum
használat

+ 10% változatos
tájképi elemek

50% tápanyagvesztés
csökkentés és - 20%
műtrágya használat

Új KAP (2023-2027) végrehajtási modell

Kedvező

- Lehetséges intézkedések nem változnak jelentősen
- Kevésbé részletes uniós szabályozás

Kihívások

- Kötelező költség: 40% zöld, 25% I. pilléres zöld, 10% I. pilléres újraelosztás kisgazdaságok felé, 13+2% termeléshez kötött, 5% LEADER, 3% fiatalgazda
- Új KAP Stratégiai Tervben mindkét pillérre kell uniós bizottsági jóváhagyás
- Új KAP Stratégiai Terv mindkét pillérére egységes és összetett indikátorok
- Új KAP Stratégiai Tervben mindkét pillért érintő zöld intézkedéseket kell tervezni
- Éves bizottsági ellenőrzés megfelelés helyett teljesítmény alapú lesz, nem teljesítés esetén viszonylag gyors pénzügyi következményekkel

Fontos!

- Végrehajtási szabályok bonyolultabbá válnak, de nem feltétlenül termelői szinten

Új KAP Stratégiai Terv intézkedései (2023-2027)

AGRÁRMINISZTERIUM

Közvetlen támogatás I. pillér

Alap területalapú támogatás (BISS)

Agroökológiai

Alapprogram (AÖP)

Fiatal gazdák támogatása

Kisgazdaságok

egyszerűsített támogatása

Termeléshez kötött támogatás

Vidékfejlesztés II. pillér

Agrár-környezetgazdálkodás (AKG)

Irányelveknek megfelelő gazdálkodás

Természeti hátránnyal érintett területek

Beruházások

Együttműködés

Kockázatkezelés

Fiatal gazdák támogatása

Tudásátadás és információcsere

Új zöld intézkedéseket együtt kell tervezni
BISS + AÖP + AKG

Új KAP hazai tervezési ütemezése (2023-2027)

2019.07. Lezárult 2020.12. 2021.01.

Átmeneti évek - zajlik

2022.12

2023.01

Stratégiai Terv előkészítése

Ágazati
helyzetelemzések
10 uniós célkitűzés
szerinti SWOT és
helyzetelemzések
elkészítése és
bizottsági beküldése

Beavatkozási logika
kidolgozása

Szükségletfelmérés

Stratégiai Terv kidolgozása

SKV és ex-ante
értékelések
Intézkedések kidolgozása
Indikátorok kidolgozása
Forrásallokációs javaslat

Végrehajtás
intézményrendszeri
javaslat
Társadalmasítás

Stratégiai Terv elfogadása

Kormányzati döntések
(2021.06-11)

KAP Stratégiai terv
benyújtása (2021.09-12)

KAP Stratégiai Terv
letárgyalása a Bizottsággal

Felkészülés a végrehajtásra

Új felhívások meghirdetése

ÚJ KAP

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket!

Átmeneti évek becsült hatása (2021-2022)

Munkahely

- 9.300 új mezőgazdasági, feldolgozóipari, közvetlen szolgáltatási

Export

- 595 millió euróval (+7,5%) növekszik összesen, állattenyésztési ágazatok mindegyikében meghaladjuk a 100 százalék önellátottságot

GDP

- Mezőgazdasági és élelmiszeripari GDP 15%-kal emelkedik 2019-hez képest

Fenntarthatóság

- Gazdálkodók felkészülnek a 2023-tól lényegesen szigorúbb uniós előírásoknak

Új KAP becsült hosszú távú hatásai (2023-2027)

Munkahely

- 28 500 új mezőgazdasági, feldolgozóipari, közvetlen szolgáltatási munkahely

Export

- 3 milliárd euróval (+30%) növekszik a mezőgazdaság és élelmiszeripar exportárbevétele és elérjük az állattenyésztési ágazatok teljes önellátottságát

GDP

- 46%-kal emelkedik a mezőgazdasági és élelmiszeripari GDP

Fenntarthatóság

- Gazdálkodók felkészülnek és teljesítik a 2023-tól lényegesen szigorúbb uniós zöld előírásokat, beleértve a zöld finanszírozás feltételeit is

Az átmeneti évek (2021-2022) hatásaival együtt és a 2019. évhez viszonyítva